

Latweefchu Awises.

Nr. 17.

Zettortdeenâ 27. Aprili.

1861.

Awischn = sinnas.

Behterburga. Schelligs Keisers Kursemmes wezzam Gubernateram, taggadejam Ministeru Kumitetes un walsts sekretetram v. Walujewam par teizamu kaspofchanu us muhschigeem laikeem dahwinajis 12 tuhft. puhraweetas semmes Samaras Gubernementi, Baschkiru semmê. — Gaddiufchees beskaunigi wiltineeki, kas noplehsufchi no rittigahm silberscheinehm to appakfcheju labbo stuhri, fur usrakstiti tee rittigee appakfchrafstitee wahrdi to Kungu, kam ar faweem wahrdeem japleezina, ka ta Keisera nauda, un to usklistereufchi us wiltigu silberscheinu appakfcheju kreisaju stuhri. Tahdas lai neweens ne nemm, jo tee naw derrigi. Kas tahdus nehmis, paspehle to naudu. Upraugeet tadehl labbi silberscheines, pirms tabs peenenimeet. — Keisers pawehlejis taifht telegrawi zaur wissu leelu Sibiriu lihds pat Amures uppei, un zaur Amures semmi lihds pat Leelai kluffai pasaules juhrai. No scheijenes zaur Sibiriu lihds kluffai juhrai warrbuht kahdi 12—13 tuhft. werstu! Zil mehneschu bij jabrauz pirms turpu warreja sinnu noneft! Bet nu warrbuht weenâ deenâ sinna turpu un schurpu nofkrees. Kas to buhtu tizzejis, ja to kahds buhtu stahstijis preeksch kahdeem 10 gaddeem atpalkaf?

Kertfche, pilfats pee Melnas un Uowas juhru kanahla. Te effoht no 12—14tai Merzei breefmiga wehtra pa juhru dauds pohsta padarrijufe. „Dones“ dampfluggis usmests us juhmallu; „Pilades“ ar „Zaganrogos“ dampfluggi no wehtras fadshiti lohpa, maitati un 8 masi fuggi gluschi fa lauski tappufchi.

Rihgâ Daugawas tiltu jaw fahkuschi likt 18ta April un nu jaw gattaws. — Lihds 22tam Aprilim jaw bij atnahkuschi 220 fuggi ar wissadu prezzi un 20 struhgas. Rihgâ, Zelgawâ, Tehrpate, Nehwalê un ir wiffôs zittôs pilfatôs Kursemme, Widsemme un Ig-

gaunu-semmê wiffas lungu dseedataju beedribas taggad ar to darbojabs, norunnatas dseefmas gruntigi eemahzitees; jo Zuhli mehnesi wiffi fchee dseedataju lungi fanahks Rihgâ un tad wiffi faweenoti 3 deenas dseedabs leelas ffunstigas dseefmas gan basnizâ, gan leelâ nammâ, to itt ihpafchi Rihdsineeki us to gribb buhweht. Buhfchoht kahdi 3—400 dseedataju, kas us 4 balsim dseedabs. Tad ta buhs brangs musihkis; tadehl Rihgâ fanahks klausitaji bes sinnas, un jaw taggad ar to darbojabs wisseem kohrtelus un wissadu islustefchanohs gahdaht. Eisenbahne tad jaw buhs gattawa un ar to arri atfkrees kauschu deesgan. Par muhsu eisenbahni no Zelgawas us Rihgu nekahdas flaidras sinnas ne warram panahkt, woi taifhs woi ne taifhs. Deesinn kahda waina warr buht, ka ar fcho derrigu leetu ne eef un ne eef us preekschu. Bateiktum no firds, ja kahds mums flaidras sinnas par to warretu laist, woi taifhs, jeb ne.

Dahni taifahs us kareu, lai gattawi buhtu, ja Wahzsemme ar warru tohs gribbetu peespeest, Olsteinei un Schleswigai doht tabs rektes, kas fchihm semmitehm peenahkabs dabbuht. Dahni sinn, ka teem paligâ nahktu dascha leela walsts, ja Wahzsemneeki tohs gribbetu peespeest ar warru; tadeht tik drohschi un zeetfirdigi.

Italia. No Turines raksta, ka Garibaldi, — kas ar leelo Ministeru Kawuhru un Generalu Rialdini til nikni bij fashtrahejees, ta ka Garibalda leelais draugu pulks nemeerigs palizzis, — atkal apmeerinajufchi un fchee trihs atkal draugi palikluschi. Darbojabs ar to, Garibalda prahtu isdarriht, un Militfchus eetaifht pa wissu Italiu. Neapeles semmê arween wehl nemeers, jo Kehnina Prantscha wezzi soldati un draugi dumpojabs un ar teem polizejai leelais darbs.

Turku semmê dumpineelus un Montenegras kalnu-lauidis, kas fcheem paligâ nahkuschi, gan

kahdu reiss fakahwufchi, bet dumpis un nemeers wehl naw beigts. Nemeerigi paleet ir tahs Turku walsts dallas, kas garr Donawu un tadeht Turku Reisers aiginajis sawu wezzu leelu Generalu Dmeru Paschu, ko wehl sinnaseet no Turku karralaitteem.

Amerikā deemschehl karsch gattaws stary brah-keem!! Tahs atschkirtas walstis fahkufchas bombardeereht Sumptera leelo krepostu kas peederr leelai walstu beedribai. 40 stundas tē kahwufchees, tad to panehmufchi! Par to isbihjufchees un sadufmofufchees wiffi kas peederr pee tahs ihstas walstu-beedribas (us seemeta pussi un kas wehrgus ne grihb). Wiinu jaunais Presidents Linkolns, kas wehl flims effoht, tuhda pawehlejis 75 tuhft. Militfhus fa-aiginah, lai atkal atnemmoht scho krepostu. Turprettim atkal to atschkirtu walstu-beedribas jaunais Presidents Dawis pawehlejis, lai tuhda fa-aigina 150 tuhft. Militfhus! Kahds labbums no tam warr zeltees! Tahds pohsta karsch ahtri fahfts, bet tad un kē beigts? —3.

Zit zilweku irr Kursemmē.

Daudseem gan ne patihl ar flaitleem darbotees; tomehr tohs daschlahrt leelam Awises, sinnadami, ka prahtigs lassitajs, kas labprah, ko peemahzahs un apdohma ko lassijis, no flaitleem sinu smelt wiffadu mahzibu; jo flaitli daudslahrt kahdu leetu flaidraki israhda ne kē dauds wahrdi. Ja teiktu: Wahzsemmes kalni dauds augstaki par Kursemmes kalneem, tad to gan warri saprast; bet ja teikfchu: pats augstakais Kursemmes kals tiklai 5 fimts pehdu augst, turprettim Wahzsemme irr kalni kas 5 tuhft. ir 10 tuhft. pehdu augsti, — tad warri nolent, ka, ja 10 tahdus Kursemmes kalnus sakrautu weenu us ohtru, tad tiklai tahdam 5 tuhft. pehdu augstam Wahzsemmes kalnam buhtu lihdsinajams. Ja nu wehl Schweizeru semmē irr 15 tuhft. pehdu, Alia ir 26 tuhft. fchu pehdu augsti kalni, bet pee mums tiklai 5 fimts pehdu augsti; tad warri saprast, ka muhsu kalni ne buht naw fauzami par kalneem, bet tiklai tahdi pakalni, ar scheem ihsteem kalneem tē fahidfinajami, kē kurma rakums ar leelu ehku. Salka Zelgawa irr leels pilfats, Nihga leelaks un Londone wifkleelaks,

tad prohti gan; bet wehl itt ihsti ne sinu, kahda ta staryiba stary tahm. Bet ja teikfchu: Zelgawā 25 tuhft., Nihgā 80 tuhft., bet Londone 2 milljoni jeb 20 reises fimts tuhft. fchi zilweki mahjo — tad prohti tuhda, ka Zelgawa, ir Nihga tik tahdi zeemi, ja tahs fahidfinā ar Londoni. Un ja arri wehl faliktu kohpā wiffu Pehterburgu (ar 500 tuhft. zilw.) un Maslawu (ar 368 tuhft. zilw.), wehl klah, Nihgu, Zelgawu un wiffus Kursemmes un Widsemmes pilfatus, ir tad wiffi kohpā wehl naw ne pufs tik leeli, kē fchi Londone. Bet lai paleet fchis lepnais Entenderu pilfats; jo leels, jo leelaks grehtu pulks tur deemschehl arri darbojahs, tē ka janopufchahs Missionaru stahstus par to lassoht; jo scheem tē tilpat gruhts darbs ar palaištu un besdeewigu zilweku pulku, kē paschās paganu semmēs.

Munnasim labbaki par sawu mihtu tehwu semmi, kur paldees Deewam tik aplamu un leelu besdeewibas pulku ne redsam, kē tahdōs leelōs pilfats, Londone un Parisē, ko zitti eesaulufchi par scho laiku Bahbeli. Teiksim par sawu Kursemmiti un Zelgawu, kur juhfu Awises drukka un wezzais Janischewska lungs wiffu neddeku gruhti isdarbojahs, ka teem tuhft. fcheem gohdigeem lassitajeem sawas lappinas atnahktu. Kahda nu fchi Zelgawa ar flaitleem israhdita? Zelgawā 1859 tē gaddā bij: 2787 ehkas, prohti: 321 muhra un 2466 kohla ehkas; stary tahm irr 1202 nammi kur zilweki mahjo un 1585 ehkas kur zilweki ne mahjo, wehl 7 kristigas muhra basnizas, 1 muhra un 2 kohla Schihdu Deewa nammi. Krohnim peederr 7, pilfatam 20 un basnijahm 25 nammi. Pilfata mahjo 12 tuhft. 729 wihrischki un 11 tuhft. 586 feewischi, pawiffam 24 tuhft. 315 zilweki; stary scheem irr Kreewu tizzibā 3517, Kattoļu 2164, Kalweefchu 421 un Lutturu 13 tuhft. un 14 (6407 wihrischki, 6607 feewischi) un 5199 Schihdi. Pee pilfata irr peerafstiti pee kaupmannu kahrtas 1072, pee birgeru kahrt. 6637, pee ammatneeku kahrt. 8605, pee lauku draudsehm 3016; saldati 1810, billetteeki un atstauneeeki 436, kaupmanni 450, ammatneeku meisteri 452, selki 502, burfchi 834. 1859. gaddā Zelgawā dsummufchi 896 behrni, stary teem 84 bes laulibas, mirruschi 620, laulati 219 pahri.

Pa wiffu Kurfemmi 1859tâ gaddâ dshwojuschi: 279 tuhft. 295 wihrifchi, 294 tuhft. 994 feewifchi, tas irr 574 tuhft. 289 zilwefi. Stary fcheem Kreewu tizzibâ: 24 tuhft. 659, Rattofu 54 tuhft. 425, Kalweefchu 528, Lutteru 467 tuhft. 98, Schihdu 27 tuhft. 586. Tad nu stary 100 zilwekem irr 82 Lutteri, 10 Rattofi, 4 Kreewi un 4 Schihdi rekinajami. — Semneeku irr peeraftiti pee Krohna muifchahm: 154 tuhft. 346, pee muifchneeku muifchahm 304 tuhft. 238, pee basnizlungu muifchahm 9 tuhft. 252, pee Kohnineekeem (Kurfemmes lehuineem) 823 zc. Pee muifchneeku zilts peederr 6148 zilwefi, pee basnizlungu zilts 1014. Wiffadu faldatau 17 tuhft. 415, kantoniftu 652, faldatau feewu un meitu 3811. Tannis 12 Kurfemmes pilfatôs pawiffam 64 tuhft. 771 zilwefi, prohti: Jelgawâ 24315, Bauskâ 2244, Jaunjelgawâ 3087, Fehlabstattê 3362, Tukkumâ 3769, Kuldigâ 5934, Wentepilli 4282, Wiltenê 1210, Wisputtê 2593, Grohbinê 1399, Leepajâ 10840 (10 tuhft. 840), Palangâ 1756. Par Dohbeles, Talfes, Kandawas, Illuftes un Subbates fahdschahm ne finnam teift. Wiffôs pilfatôs irr 8408 ehlas.

Pa wiffu Kurfemmi irr basnizu: Kreewu tizzigu 8 muhretu un 9 kohla, Rattofu 15 muhr. 19 kohl., Kalweefchu 1 muhr., Lutteru 138 muhr. un 16 kohl., Schihdu 18 muhr. un 29 kohl., pawiffam 256 Deewa nammi.

No firds pateiftum, ja lahds gadditohs, kas mums tahdas paschas finnas dohtu par Wiffemmi, lai gohdigi Awifchu laffitaji dabbutu eepafiftees ar fawu mihtu tehwu semmi.

—j.

Spreedums.

Berlines pilfatâ lahds lungs pa eelu staiga ar fawu funni. Tam fastohp semneeks, kas dshwus fakkifchus nefs us tirgu. Scheem funs uskriht un noreij weenu falki. Semneeks nu turrahs pee ta lunga, un prassa, lai makfa fshadi. Kamehr tee ftrihdahs, tâ jaw pilfatâ, dauds faufchu pulzejahs aplahrt. Tê sehns pee lunga peeglaudahs un fluffam tam fakla: „dohdeet man pahru mahrfu, tad

eefchu jums par leezineeku, ka tas fakkis ftrihdi eefahjis, un tapehz juhfu funs naw mainigs!“

Gan nu tahda leeziba teefas preefshâ ne buhtu geldejufi, — bet tikpat reis gaddijees, ka teefa ir tahdu isrunnu pehz taifnibas peenehme par pilnu. Un tas bija tâ. — Kahds fskrodelis, lam mas graschu bija labbatâ, gribbeja us pilfatu tift, un ne gribbedams kahjahm til ilgu laiku eet un dauds tehreht, tas falihke ar lahdu laiwineeku, lai scho lihdsi nemm, un pats apfshlija pa uppi brauzohht to aplahpiht. Laiwineeks nu winnam weefinu fa-taifijis, kur fehdeht, famelle zauras bilfes un fwahrkus, un eedohd fskrohdelim, lai lahpa. Tam laiwineekam laiwâ arri bija auns (awens) un diwas awis, kas meerigi gulleja pee prezses. Skrohdelis sehgeta pawehni fehdedams weeglâ rohka fawu darbu ftrahdaja. Bet deena bija karsta, laiwineeka maltite fipra, un tâ fskrohdelim newiffoht usnahze meegs ftrahdajohht. Galwa lehniaam nolaidahs, bet us addatu uskrittufi ahtri atkal zehlehs augfshup; bet ne ilgi, atkal tâpat. Auns, to redsedams, dohma ka scho gribb rihdiht, atlahp lahdu fshlu atpakkat, un tâ jaw tahdam kuffainim mohde, ar lehzeenu prett fskrohdeka galwu ar peeri zehht labbu duhreni. Skrohdelis til neshchligi no meega krauzehht wehl lahgâ naw atjehdsis, kas tam noteek, tê winnam jaw ohtrâ duhrens fshaktu, un tad wehl treschs, tâ ka gan fajutte, ka aunam zeeta peere. Atmohdees lehzin uslehz un prettineekam wirfû. Schis redsedams, ka nu winnam flikti, behds un eelehz uppê, un tahs aitas tam pakkat, tur wiffi noskriht. Nu laiwineeks fskrohdeli fuhds pee teefas, un prassa lai fshadi aismalka. Bet fskrohdelis aissildinajahs ar to wahrdu: „Es ne esmu mainigs, auns irr eefahjis.“ Un teefa scho isrunnu peenehme un to fpreede wakla.

—h—

Chrnigs danzotajs.

Bij weenreis weens lahtfchu-dihditajs, nabbags Bohlihts, kas mahju no mahjas aplahrt gahje un laudim par naudu fawu lahzi danzinaja. Lahjis arri labprahht danzoja, til Bohlitim us fawas fwilpes waijadseja fmuflu danzi usdfeedaht. Tiflihdif

lahzis swilpes balsi udsirde, zehlehs winsch us
pakkaf-lahjahm un fahze sawu rinka-danzi greest.
Zà nu Pohlihts arridsan lahdà swehtdeenas wal-
karà weenà krohgà nonahze, fur patlabban schuhpu-
behrtuli ar besdeewigahm negohdigahm meitahm us
danzoschanu bij fapulzejuschees. Pohlihts sawu
lahzi eeliffe stalli un pats aiesgahje gulleht. Bet
stakka durwis ne bij dgesgan zeeti aistaisitas un
drihs bij lahzis wianas attaisijis un danzoschanas
istabà eegahjis. Patlabban puifchi ar meitahm
danzoja tshetru-pahru Ekfosehst. Bet kas par is-
bailehm notifke, kad gluschi negaidohht sprohgainais
lahzis winnu widdü stahjahs un eefahze lihds dan-
zohht. Zitti kleeedse: „Lahzis! lahzis!“ zitti at-
kal: „Aehms! kehms!“ un wehl zitti kleeedse: „Pa-
lihdsat! palihdsat! fahsans! fahsans irr muhsu
widdü!“ — Lai gan daschi no danzotajeem lehze
us galdeem un appafsch benkeem, un zitti pa loh-
geem pawiffam ahrà ismukke, tad tomehr lahzis
par wianu kleeegchanu un behgchanu neko ne beh-
daja; winsch til dohmaja: kad puhfch un spehle,
tad man waijaga danzohht. Winsch arri arween sawu
eerastu rinka-danzi greese un turklaht stipri rubze.
Puifchi ar meitahm weens pehz ohtra iswillahs
ahrà un atstahje lahzi weenu paschu danzohht.
Un winsch schodeen til smukli dazoja, ka winsch
sawu laiku wehl ne bij danzohjis, tadeht ka winsch
schodeen arri itt jauku spehleschanu dsirdeja. Arrid-
san muskantanti ne rimme no spehleschanas, jo
wianu dohmaja: „Ja schis melnais kehms irr, tad
tas irr labbak, ka mehš spehlejam; jo kad tas fir-
digs paleek, winsch mums warr uskrift.“ — Beh-
digi nahze krohdsstneeks; schis tuhliht to danzotaju
pasinne un aiesgahje un usmohdinaja paschu dihdit-
taju, kas pee ta melna danzotaja veegahje, un us
winnu fazzija: „Andruschka, schis danzis naw
preekfch tewis, nahz lihds, un eij atkal sawà gullà.
Rihtu, kad es spehleschu, tad tu danzoh; schodeen
tee jauni laudis grihb danzohht.“ — Lahzis ruh-
dams sawam kngam aiesgahje lihds us stalli, un
puifchi ar meitahm arri wairs ne dohmaja us dan-
zoschanu; winni bij isputtejuschi ka pellowas, katrs
sawà mallà.

Al kaut jel wiffi krohga-mihtotaji pee laika scho
melno danzotaju, kas allasch winnu starpà danzo,
eeraudstiu un fauktu: „Glahbjeet! glahbjeet! fah-
tans irr muhsu widdü!“
R. U.

Kurfch spreedums irr rittigaks?

Kad 1521mà gaddà Eßfu leelskungs Wihlips,
tas Drohfschfirdigais, us leelu walfts runnas deenu
Wormse gahje, tad tam arri leels pulks no winna
augstakeem pawalstneekem lihds bija, un ta pahf wif-
fahm leetahm ta leeta bij, par ko imneenam waijadseja
brihnotees, ka tee lihdsghajeji wezzi firmgalwi ween
bija. Ko tu dohma, fazzija kahda seewa Wormsè
us sawu wihru, kahds irr fchi leelkunga jaukums
un gresnums? Schis leelskungs, fazzija wihrs,
jauus un skaisis zilweks, no augstas kahrtas dsim-
mis, un baggaks, jo tam irr semme un laudis, un
tas irr wianu jaukums un gresnums. Gan taifni-
ba ko tu falki, atbildeja seewa, bet tas ne irr
winna leelakais jaukums un gresnums. Es schkee-
tu, ka tas buhs tas wiffuleelakais gresnums un
jaukums, ka pee winna til dauds firmbahrsdu irr.
Kad jannehtis pee wezzeem firmgalwjeem padohmu
mekle un teem klaufa, tad tam muhscham labbi
isdohdahs, un tas man rahdahs, ka schis leels-
kungs to arri darra, un tapehz to arri gohds un
labba flawa ispuschlohs. „Pee teem wezzeem irr
gudriba un pee teem kas ilgi dschwujuschi irr fa-
prafchana.“ (Zjab gr. 12, 12.). H. B—mb—g.

Sluddinaschanas.

Kas scho waffar 6 lihds 8 jaunus dsihwas sternas,
wifstlabbaki gadda wezzas, un starp kurrachm 2 ahfchi irr,
warr fagahdacht un tahs grihb pahrdohht, tas lai tadeht,
jo ahtrafi jo labbaki peeteizahs pee zeeniga kapteina
un meschakunga von Wardenburg, Sahmusemmè.
(Arensburg, Insel Desel.) 3

Sawu ammatu labbi faprasdams pikkeers, kam lab-
bas attestates irr, warr labbu deenestu dabbuht, un ta-
deht lai peeteizahs pee zeeniga kapteina un meschakunga
von Wardenburg, Sahmusemmè. (Arensburg, Insel
Desel.) 3

Labbus fartuppekus preekfch fehklas warr dabbuht
wirft Bohles=fudmallàs pee Swehts-muifchas. 2

Brihw drikkelt.

Missiones

s i n n a s.

Nr. 9.

1861.

XLIV. Bar Deewa walsribu paganu
starpâ.

11. Awrikas wakkara-puffes malla.

(6)

(Stattees Nr. 8)

Pehz tik ilga laika zitti missiones draugi scho atstahntu druwu atkal usnehme, un ihpafchi tannis abbâs weefâs, kur Prottons un Kwakwa missionari bij strahdajuschî. Papreelsch Kristiansbergâ, kas Dahneem peederr. Turp Bahseles missiones beedri-
ba 4 missionarus nosuhrtija 1828tâ gaddâ. Trihs no scheem tuhlin nomirre; zettortais, Henko wahr-
dâ, pehz trim gaddeem. 1831mâ gad. atkal trihs jauni Kristus wehstneefchi no Bahseles turpu stei-
dsahs; bet no scheem atkal diwi ahtri bij pagallam, un treschais, Nihis wahrdâ, par to ween warreja isgahbtees, ka winsch wairaf us augfchu paschôs kalnôs atkahpehs un Deews kahda Mohru ahrista sahles fwehtija. Schis Nihis no Deewa bij is-
redsehts par kochti apfwehtitu eerohzi. Labprahnt winsch tē kalnôs pee faweem Mohreem buhtu pa-
lizzis; bet kad winnam wajadseja ta mirruscha Dahnu mahzitaja weetâ Kristianbergâ scho draudsi kocht, tad turp bij janahl. Tikkai 1836tâ gaddâ winsch lihds ar sawu draugu Lutterat atkal pee teem kalnu-kaudim atgreesehs, un nu tur Akropo-
ngas zeemâ nammu ustaisija; un Deews pee scheem nabbaga Mohreem winnam dauds fwehtibas deive. Us winna sirsfnigu luhgschanu Bahseles missiones beedri-
ba turp wehl nosuhrtija diwi missionarus, kas winnam arri winna bruhiti peewedde, so nu ap-
prezjeja. Arri schee jauni paligi ahtri mirre, tikkai Nihisa seewa palikke dsihwa. Tâ nu jaw 8 tizzibas leszineeki no Bahseles isgahjuschî tur duffeschanas

weetu bij atradduschî. Nihis pats, kad Dahnu Gubernaters daschadi winna darbu pee paganu Mohreem bij apturrejis, ar sawu laulatu draugu atkal us Bahseli atgreesehs, ka tohs missiones drau-
gus usflubbinatu wehl zittus missionarus us Awriku suhrtiht. Winna karstas luhgschanas ne bij pawelti; jo 1842trâ gad. winsch ar trim jau-
neem paligeem, starp scheem bij Johrgis Tomfons, kas 9 gaddu wezs Mohru sehns bij Wahzsemme at-
nahjis us pehz Bahseles missiones nammâ par mah-
zitaju ismahzihts, — papreelsch us Bakkar-Indiu aishbrauze, ka no turren kristitus Mohrus usajzinatu lihds ar winna us Awriku nahkt un Akropongâ ap-
mestees. Jamaikas fallâ brahtu draudse scho leetu ar preeku usnehme un zaur winnas ruhpiigu gahda-
schanu 24 Mohri Nihim peeteizahs ar winnu aiseet us Awriku. 1843schâ gaddâ winni wiffi lai-
migi pahrbrauze pee Kristianborgas, un Dahnu Gubernaters un tas jaw peeminnehts missiones draugs Lutterats tohs laipnigi usnehme. Tai pa-
schâ waffarâ wiffi aishahze Akropongâ, un tē tas missiones nams gan bij sakrittis un zeems zaur kaxra-breesmahm bij par puffi nopohstihst; bet tee atlikkuschî Mohri tohs jaunus atnahzesus ar bun-
gahm un preeka schahweeneem fanehme, un tas missiones-darbs tuhlin pee winneem warreja eefahkt. Weens no teem missionareem pa teem zeemeem ap-
kahrt staigadams un Kristus wahrdu fluddinadams wiffur ar labbu prahtu tappe usnemts, arri no pa-
scheem paganu preefereem. Tomfons eetaisija ffoh-
lut Ulfunes zeemâ pee juhrmallas. Tē taggad ta oh ra missiones stanza; pehz wehl treschu uszehle. Bet arri zaur daschadahm breefmahm ar behdahm teem Kristus wehstneefcheem tē wajadseja zauri spee-
stees; tee Mohri sawâ starpâ ne rekti kaxru un dum-
pi zehle, un no teem missionareem, kas pehz wehl

ikke fuhrti, daschi wehl par ihksu laiku kappä grimme. Nihfäs patš, kad arri wiäna laulahts draugs bij mirris, atkal us Bahseli atnahze wahjfeh un nogurris, un Deewam shehl Tomfons, kas zit-fahrt til spehzigi bij strahdajis, atkal eekritte pa-ganu mahnds, tä fa winnu no sawa deewabihjiga laulata drauga atlaulaja un Bahseles missiones beedriba winnu pawiffam atlaide. Tas bij 1851mä gaddä. Tomehr tas Kungäs azzim redsoht to mis-sionaru grehtu puhlinu irr fwehtijis un wehl fwehti. Ne pawelti til dands tur sawu spehku un sawu dsihwibu tam Kungam irr uppurejufchi. Kä taggad dsied, ir tur ta druwa jo deenas jo balta paleek preeksch pfaufchanas. Gr.

(Turplikam beigums).

Par palihdsibas beedribu preeksch Luttera basnizas Kreewu walsti.

Mihkti tizzibas beedri!

Latu. Aw. basn. sinnu **Nr. 16**, 1860 juhs buh-feet lassijufchi, ka muhsu shehligais augstais Keisera preeksch 3 gaddeem atwehlejis, lai tahdas beebribas teel eezeltas, kas naudu falassa preeksch muhsu isklidufcheem tizzibas brohkeem pa wiffu Kreewusemme. Scho beedribu galwa irr Pehterburgä. Pehterburgas galwas-beedriba dabbu sinnas no wiffahm Luttera draudsehm Kreewu walsti. Zaur fchihm sinnahm sinnam, ka dauds masahm Luttera draudsehm eeksch Kreewusemmes naw ne mahzitaja, ne kesterä, ne skohlmeisterä, ne basnizas! Tahs masas Luttera draudses arri ne warr pee tahdahm mantahm tikt, jo tahs irr lohti nabbagas. Appalsch galwas-beedribas Pehterburgä stahm wiffas tahs masas beedribas, kas zehluschees wiffur, tur Luttera draudses irr. Tahm masahm beedribahm, ko arri palihdsibas-beedribas sauz, irr no kristigahm dwehselehm naudas jafalassa, ar ko teem isklidufcheem Luttereem warr palihdscht.

Kursemme irr diwi tahdas palihdsibas-beedribas, weena Leepajä, ohtra Jelgawä. Pee Leepajas beedribas peederr wiffi Lutteri, kas eeksch Kuldigas un Aispottes wirspils-kunga-teefas aprinkeem dsihwo; pee Jelgawas beedribas wiffi Lutteri, kas eeksch Sehplils, Jelgawas un Tulkumes wirspils-kunga-teefas aprinkeem dsihwo un arri tee Lutteri, kas Leischu semme un Witepskas Gubernementi dsihwo.

1) **Jelgawas palihdsibas-beedriba** is-gahjufchä gaddä Webruara mehnesi irr sawu darbu fahkust. Us Jelgawas basnizas teefu jaw bija no kristigahm draudsehm falassita nauda atstelletä, un fchi nauda, 1173 rubl. 47½ kap., tilfe palihdsibas-beedribai dohta. 35 rubl., ko 4 draudses preeksch Sibiriäs laudim bija dewufchas, Schulza mahzitajam, tilfe dohti un stelleti us Sibiriu.

Barons Vietingoff, Jelgawas basnizas krohnapohrsteeris, dewe palihdsibas-beedribai 71 rubl. 19 kap. kurru naudu Jelgawas draudses bija samettufchas. No fchihš falassitas naudas fuhrtija Jelgawas palihdsibas-beedriba Pehterburgas galwas beedribai 1 tuhft. rub. un Jelgawas basnizas Inspekziõne fuhrtija 689 rubl. 13¾ kop.

Pehz tam, kad fchi nauda jaw bija us Pehterburgu aiästelletä, wehl Kursemme isgahjufchä gaddä falassija 1 tuhft. 845 rubl. 96½ kap., tä fa lihds isgahjufchä 1860ta gadda gallam bija famesti 3 tuhft. 180 rubl. 62¾ kap. prohti:

No	Engures draudses	21 rubl. 80 kap.
"	Balgalles dr.	55 " — "
"	Bahrbeles dr.	23 " — "
"	Dalbes dr.	14 " — "
"	Dignajes dr.	97 " 60 "
"	Gezawas dr.	59 " 85 "
"	Jauu-Jelgawas dr.	18 " 25 "
"	Meschamuischas dr.	123 " — "
"	Kaldabrunnas dr.	1 " — "
"	Restes un Strutteles dr.	45 " — "
"	Meschobtnes dr.	185 " — "
"	Jelgawas Lat. laiku dr.	18 " 40 "
"	Nurmufses dr.	20 " — "
"	Nerretas dr.	131 " 21 "
"	Jauwils dr.	55 " — "
"	Wazzasmuischas	28 " 23½ "
"	Salgalles dr.	105 " 74 "
"	Semmites dr.	23 " — "
"	Saufas dr.	6 " — "
"	Sunnakstes un Sehplils dr.	56 " — "
"	Sohdu dr.	309 " 77 "
"	Dschubkstes dr.	95 " 82½ "
"	Subbatas dr.	51 " — "
"	Tulkumas dr.	5 " — "
"	Wabnes dr.	65 " — "
"	Wallesmuischas dr.	34 " 90 "
"	Wirzawas dr.	24 " 75½ "
"	Zohdes dr.	1 " — "
"	Birses dr.	63 " 33 "
"	Dinburges dr.	114 " — "

"	Krihzburgas dr.	81	rubl.	50	kap.
"	Položskas dr.	95	"	50	"
"	Szeimeles dr.	35	"	53	"
"	Stendes dr.	21	"	—	"
"	Egiptes dr.	50	"	—	"
"	Salwes dr.	54	"	25	"
"	Blibdes dr.	6	"	—	"
"	Demmes dr.	27	"	—	"
"	Laffes dr.	30	"	—	"
"	Sezses dr.	20	"	9	"
"	Siffeles dr.	49	"	30	"
"	Kandawas dr.	80	"	—	"
"	Jaun-Auzes	35	"	—	"
"	Bauskas Latw. dr.	50	"	—	"
"	Leel-Auzes dr.	25	"	—	"
"	Lindes un Birsgalles dr.	47	"	60	"
"	Bezšfaules dr.	11	"	65	"
"	Salkasmūšchas dr.	199	"	5	"
"	Jelgawas pilstā	297	"	76	"
"	Landmaršchalls Witinghoff	71	"	19	"
"	Barons Korff	3	"	—	"
"	" Hesting	1	"	—	"
"	N. N.	25	"	—	"
"	naudas = papīru augtrem	15	"	14	"

kopā: 3180 rubl. 62 $\frac{1}{2}$ kap.

No šchihs naudas mahzitajs Grūners eeksch Jaun-Subbatas dabuja 50 rubl. preekšč Dknesteš draudses eeksch Subbates kiršpehles. Šchai draudsei, pee luras 1 tuhšt. 500 dwehseles peederr, naw škohlas nams, un ta ne speh jil dauds naudas šalassiht, jil waijadšigs škohlas nammu ihreht. Nš šcho jaunu 1861tu gaddu beedribai weht bija atlikušchees 2056 rubl. 6 $\frac{1}{2}$ kap. No šchihs naudas beedriba suhtija Illuksteš draudsei, kas pee Wezš-Laffes basnizas peederr, un kas lihds šchim bes Deewa namma bijust, 1 tuhšt. 200 rubl., draudse patte 1 tuhšt. 300 rubl. jaw šakrahjust. Webruara mehnesi Jelgawas beedriba suhtija weht Pehterburgas galwas-beedribai 600 rubl. — Jelgawas beedribas sinnedeeki šawas šinnas ar šcheem wahrdeem beids:

"Mihli tizzibas beedri! luhdsat juhs ar mums širsnigi Deemu, ka Deews eeksch šawas šehlastibas šcho darbu, ko kristiga mihleštiba Deewam par gohdu šaklusi, šwehtitu, un ka muhsu isklidušcheem tizzibas beedreem un mums, kas šcho darbu šrahdajam, no ta dauds šwehtišchanas augtu isaugtu."

Kahrliš v. Kirks.

Jelgawas paliga-beedribas Direktors.

2) **Leepajas palihdšibas = beedriba** tiffe eezelta 1860tā gaddā 6tā Aprili. 1mā Meiji Pehterburgas galwas = beedriba šcho paliga = beedribu apstiprinaja. Šchihs beedribas direktors irr v. Keusch; peesehdetajs v. Ruffen; škohlas kungs Springer; Latweeschu mahzitajs Kottermund; naidu šanehmejs Meiffel; šikretehrs Wendt un Bahzeeschu mahzitajs mahzitajs Kienig. 10tā Juhni šchee kungi pirmu reisi kophā bijušchi. Kā jaw šazihš, pee Leepajas palihdšibas = beedribas peederr wiššas Luttera draudses, kas Nisputtes un Kuldigas wiršpils - kunga - teefas aprinki dšihwo un Škohdes un Krattingas draudses Kownas Gubernementi.

Jegahjustā gaddā šchi palihdšibas = beedriba šalassijust 1463 rubl. 2 $\frac{1}{2}$ kap. Pussi no šchihs naudas, 731 rubl. 51 $\frac{1}{4}$ kap., irr suhtita us Pehterburgu kā beedribas liffumi to israhda. No Jelgawas basnizas = teefas un us pašchahm draudšehm bes paštes naudas Leepajas beedriba dabuja 975 rubl. 99 $\frac{1}{2}$ kap. Wišša ta nauda kas 1860tā gaddā šanahkuse Leepajā, irr no šchihm draudšehm:

No	Kuršschu draudses	16	rubl.	—	kap.
"	Uhgables dr.	24	"	20	"
"	Kuldigas Latw. dr.	3	"	20	"
"	" Bahzu dr.	72	"	—	"
"	Bormes dr.	42	"	41	"
"	Apprikes dr.	25	"	—	"
"	Ruffes dr.	30	"	—	"
"	Lippaikes dr.	27	"	25 $\frac{1}{2}$	"
"	Kennes dr.	27	"	—	"
"	Wentšpils dr.	139	"	—	"
"	Lutringes dr.	13	"	—	"
"	Saldes dr.	50	"	—	"
"	Salkas dr.	10	"	—	"
"	Dundagas dr.	30	"	—	"
"	Mas-Zrbes dr.	8	"	—	"
"	Slehšes dr.	14	"	17	"
"	Nisputtes dr.	3	"	—	"
"	Zwandes dr.	17	"	15	"
"	Greeses dr.	31	"	—	"
"	Kruhtes dr.	2	"	—	"
"	Gramšdes dr.	31	"	—	"
"	Jelmeneeku dr.	3	"	45	"
"	Grohbinas dr.	64	"	50	"
"	Durbes dr.	3	"	—	"
"	Škohdenes dr.	8	"	50	"
"	Leepajas Latw. dr.	54	"	—	"
"	Leepajas Bahz. dr.	547	"	43	"
"	Embottes dr.	47	"	50	"

" Krattinges dr.	3 rubl. — kap.
" Muzzawas dr.	16 " — "
" Muischazeema dr.	13 " — "
" Waltekes dr.	91 " — "

foppà: 1469 rubl. 76½ kap.

Kad pastes naudu norehkinaja, tad

atillfaks: 1463 " 2½ "

Jägahjuschâ gaddâ wehl 9 masas palihdsibas-beedribas zehlschahs. Geksch Salkes, Wentes, Dundages, Uhgahles, Edohles, Nihjes, Kursichschu, Kuldigas Latw., un eeksch Muzzawas draudsehm.

Leepajas palihdsibas-beedriba irr apnehmusees schinni gaddâ ustaisiht eeksch Skohdes mahzitaja muischas jaunu kalpu istabu, pahrtaisihs Krattinges mahzitaja muischu, un ja spehs Krattinges basnizas lohgas.

Mahkoschâ gaddâ Leepajas beedriba gribb wehl ustaisiht Schwelznie basnizu, kas pee Krattinges draudses peederr; basniza malkahs 5 lihds 6 tuhkt. rubl. Pehterburgas galwas-beedriba preeksch schihs basnizas dewusi 1 tuhkt. rubl., ko ar leelu pafeizibu pretti nehmuishi. See Direktori.

Tad nu no wiffas Kursemmes preeksch Luttera basnizas wajadsibahm Kreewu walsti 1860 fanemti:

Zaur Zelgawas palihdsibas beedr. 3180 rubl. 62¾ kap.

" Leepajas " " 1469 " 76½ "

Pawiffam: 4650 rubl. 39¼ kap.

H. R.

Sluddinaschanas.

Behrni, kas Zelgawas flohls eet, warr dabbuht par peenahkamu malku labbu apgahdaschanu un aplohp-schanu kahdâ ustizzigâ gohdigâ nammâ. Skaidrakas sinzas par scho leetu warr dabbuht pee kaupmannâ Weliks un Lerche gaspaschas, Zimmermannâ Grün-peltes nammâ pee Esera wahrteem Nr. 27. 1

No Disch-Gramsdes muischas teel sinnam darrihts, ka no schi gadda jauneem Jahneem (no 12ta Juhna) wiffi raksti un grammatas, kas ar pastu tit labbi pee Disch-Gramsdes jauna zeeniga funga Barona Arthur von Korff un wiinna lauatas draudsehes, zeenigas mahtes Gabriele v. Korff, dsimmusi v. Zircks, — kâ arri pee pagasta teefas, Gramsdes zeen. mahzitaja Aufschikti, ehrgelneeka un floblmeistera G. F. Schönberg fuhtami — ne hubs wairs, kâ lihds schim, par Misputti, bet — par Skrundu us Disch-Gramsdu laischami. 1

Wisslabbakus wahgu-smehrus

no Belgias semmes, muzzas un 7, 4, 1½ un 1 puddu, pahredoht par lehtu malku 2

D. Minus.

Rihgâ, Kalku-eesâ Nr. 10.

Dehbeles Zurgu gaddus-tirgus, zaur eekrihtameem Leeldeenas swehikeem, ne 23 schâ, bet 26ta Aprili f. g. taps noturrehts. 1

Labbibas un prezzu tirgus Rihgâ tai 22. Aprili un Leepajâ tai 22. Aprili 1861 gaddâ.

M a l k a j a p a r :	Rihgâ.		Leepajâ.		M a l k a j a p a r :	Rihgâ.		Leepajâ.	
	R.	K.	R.	K.		R.	K.	R.	K.
⅓ Tschetw. (1 puhru) rudsu 200 lihds	2	15	2	15	½ puddu (20 mahrz.) dselses 1,00	1	10	1	10
⅓ " (1 ") sweeschu 350 —	3	75	3	50	½ " (20 ") tabala	1	25	1	40
⅓ " (1 ") meeschu 180 —	1	90	1	90	½ " (20 ") schichtu appinn	—	—	2	—
⅓ " (1 ") ansu . 120 —	1	25	1	10	½ " (20 ") schab. zihfu gall.	2	30	2	40
⅓ " (1 ") fran 250 —	2	80	2	20	½ " (20 ") trohna linnu	2	50	2	—
⅓ " (1 ") rupju rudsu mist.	2	15	2	10	½ " (20 ") brakka linnu	1	45	1	20
⅓ " (1 ") bihdelet. 260 —	2	80	2	80	1 muzzu linnu fehflu . . . 6,50 lihds	7	—	—	—
⅓ " (1 ") " sweeschu mit.	4	75	4	—	1 " flku . . . 10,50 —	11	—	12	—
⅓ " (1 ") meeschu putrain.	2	90	2	50	10 puddu farkanas fahls . . .	5	—	4	60
10 puddu (1 birkawu) feena . 350 —	4	—	2	—	10 " baltas rupjas fahls 5,00	5	—	4	60
½ " (20 mahrz.) sweesta 370 —	4	—	3	20	10 " " smalkas " . . .	5	—	4	60

B r i h w d r i e l e h t .

No juhrmallas-gubernements augtas waldischanas pusses: Collegienrath G. Blaeze, Censor. Zelgawâ, tai 25. Aprili 1861.